

Sygnatura akt I Ns 1170/14

POSTANOWIENIE

Dnia 21 kwietnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Małgorzata Mikos-Bednarz

Protokolant sekr. sądowy Artur Matejkowski

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 kwietnia 2015 r. w O.

sprawy z wniosku **S. W.**

z udziałem (...) **S.A. w L.**

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. wniosek oddalić;
2. ustala, że wnioskodawca i uczestnik ponoszą koszty postępowania każdy w swoim zakresie.

SSR Małgorzata Mikos-Bednarz

Sygn. akt I Ns 1170/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca **S. W.** – reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika - wnioskiem złożonym pierwotnie dnia 29 października 2014 r. wniósł o ustanowienie rzecz uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w L. służebności przesyłu na nieruchomości położonej w miejscowości P., składającej się z działek o nr geodezyjnych (...) i (...) oraz na nieruchomości położonej w miejscowości L., oznaczonej nr geodezyjnym (...), dla których Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą o nr (...), na okres 10 lat za jednorazowym wynagrodzeniem w wysokości 45.604,80 złotych. Wnioskodawca wskazał, iż żądane służebności mają polegać na:

a./przeprowadzeniu przez nieruchomość położoną w P. o nr ewidencyjnym (...) urzędnia przesyłowego w postaci linii przesyłowej elektroenergetycznej niskiego napięcia 0,4 kV, (...) słupów pojedynczych, (...) słupa podwójnego, sieci długości (...) m w pasie 275m²;

b./przeprowadzeniu przez nieruchomość położoną w P. o nr ewidencyjnym (...) urzędzeń przesyłowych w postaci naziemnych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15kV o długości sieci (...) m w pasie 243,80 m² oraz linii niskiego napięcia 0,4 kV, 1 słupa, o długości sieci (...), w pasie 116,60m²;

c./przeprowadzeniu przez nieruchomość położoną w L. o nr ewidencyjnym (...) urzędzeń przesyłowych w postaci naziemnych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV o długości sieci (...), w pasie 184 m² oraz linii niskiego napięcia 0,4 kV, (...) słupa podwójnego, długość sieci (...) m, w pasie 88 m²;

– przy jednoczesnym ograniczeniu uprawnień wnioskodawcy we wskazanych pasach gruntu poprzez zakaz wnoszenia budowli i budynków, prowadzenia prac ziemnych, istotnej zmiany ukształtowania i przeznaczenia terenu oraz dokonywania nasadzeń, co odpowiadać ma prawu uczestnika postępowania do dostępu do urządzeń, ich inspekcji, usuwania awarii i usterek, konserwacji i remontów, wymiany elementów i ich odbudowy.

W uzasadnieniu swojego żądania S. W. wskazał, iż uczestnik postępowania jest dysponentem ww. urządzeń przesyłowych posadowionych w 1970r. które ograniczają jego prawo własności. Wnioskodawca szczegółowo przytoczył wyliczenia wysokości żadanego wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu, które ustalił w oparciu o program SIECI – wynagrodzenia Instytutu (...). Ponadto pełnomocnik wnioskodawcy w uzasadnieniu podnosi iż pismem z dnia 18.06.2014r. zwracał się do uczestnika o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem w kwocie 23.935,30 zł, ale uczestnik na wezwanie nie odpowiedział i nie ustosunkował się do propozycji. To twierdzenie pełnomocnika wnioskodawcy jest gołosłowne bowiem nie zostało potwierdzone załączeniem do wniosku powołanego pisma.

Odnosząc się do stanowiska wnioskodawcy uczestnik postępowania **(...) S.A. z siedzibą w L.** wniósł o oddalenie żądania wniosku w całości oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

W pierwszej kolejności uczestniczka zanegowała istnienie podstawy faktycznej i prawnej umożliwiającej ustanowienie służebności przesyłu na jej rzecz twierdząc, iż korzystanie z nieruchomości wnioskodawcy w zakresie służebności przesyłu nie jest bezprawne, lecz znajduje oparcie w tytule prawnym w postaci służebności odpowiadającej służebności przesyłu nabytej w drodze zasiedzenia przez Skarb Państwa. Przedsiębiorstwo przesyłowe wskazało, iż przysługuje jej nabyta przez Skarb Państwa najpóźniej z dniem 12 września 1983 r. w odniesieniu do działek o nr (...), oraz z dniem 22 marca 1988 r. w odniesieniu do działki nr (...) w drodze zasiedzenia w dobrej wierze służebność odpowiadająca w swojej treści służebności przesyłu (ewentualnie podniesiono również zarzut zasiedzenia w złej wierze). Treść nabytej służebności obejmuje posadowienie, eksploatację, dokonywanie kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji i remontów, usuwanie awarii lub wymianę urządzeń elektroenergetycznych w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania elementów napowietrznych linii elektroenergetycznych znajdujących się na ww. nieruchomości obciążającej ich każdorazowego właściciela. Podała, iż datą początkową biegu terminu zasiedzenia, który wówczas wynosił 10 lat (dla dobrej wiary) w odniesieniu do działek o nr (...) jest dzień 12 lipca 1973 r., natomiast w stosunku do działki nr (...) w zakresie linii napowietrznej niskiego napięcia i słupa przesyłowego – dzień 22 marca 1978 r., zaś w zakresie linii napowietrznej średniego napięcia – dzień 23 sierpnia 1973 r. W datach tych poprzednicy prawni uczestniczki rozpoczęli korzystanie ze spornej infrastruktury elektroenergetycznej. Uczestniczka postępowania szczegółowo przytoczyła także przebieg przekształceń jej poprzedniczek prawnych, które to nabyły sporną służebność odpowiadającą treścią służebności przesyłu od Skarbu Państwa począwszy, poprzez przedsiębiorstwa państwowe i spółki prawa handlowego, podkreślając możliwość zasiedzenia przed dniem 1 lutego 1989 r. służebności odpowiadającej służebności przesyłu przez Skarb Państwa. (...) S.A. w L. zakwestionowała także wysokość żadanego przez wnioskodawcę wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu podnosząc, iż zostało nieprawidłowo wyliczone oraz w całości nie udowodnione. W dalszej kolejności podważyła prawidłowość treści służebności wskazywanej przez S. W. oraz czasokres 10 lat, na który służebność miałaby być ustanowiona.

W replice na odpowiedź na wniosek pełnomocnik wnioskodawcy S. W. zakwestionował:

- możliwość zasiedzenia posiadania w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu przed 3.08.2008r. tj. przed wprowadzeniem do kodeksu cywilnego instytucji służebności przesyłu,
- dopuszczalność przejścia uprawnień do korzystania z ww. urządzeń przesyłowych w zakresie służebności odpowiadającej służebności przesyłu ze Skarbu Państwa na uczestniczkę postępowania w drodze sukcesji generalnej,
- nie wykazanie decyzjami czy protokołami zdawczo – odbiorczymi (w oryginałach) przeniesienia posiadania danej frakcji elektrycznej w wyniku kolejnych przekształceń prawnych,

- zaprzeczył aby sieć napowietrzna wraz ze słupami mogła stanowić trwale i widoczne urządzenie w rozumieniu art. 292 KC i aby mogło stanowić przedmiot zasiedzenia .

Na rozprawie w dniu 21 kwietnia 2015 r. (k. 89 i k. 93), pełnomocnik wnioskodawcy zmodyfikował pierwotne żądanie wniosku, wnosząc o ustanowienie służebności przesyłu na czas nieokreślony oraz ustanowienie jej także na działkach o nr (...), które powstały w wyniku podziału działki położonej w L.o nr (...) (na co zwrócił pełnomocnikowi uwagę sąd) .

(...) S.A. z siedzibą w L. podtrzymała dotychczas prezentowane stanowisko w sprawie wskazując, iż przyjęcie za pełnomocnikiem wnioskodawcy , że uczestniczka nie nabyła uprawnień do korzystania z urządzeń przesyłowych oznacza brak legitymacji biernej do występowania w niniejszym postępowaniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...)położone w miejscowości P.gm. G., składające się z działek o nr geodezyjnych (...)i (...)oraz nieruchomości położona w miejscowości L.gm. G.składająca się z działek o nr geodezyjnych (...) (w KW nie uwidoczniiono podziału działki o nr (...)), dla których prowadzona jest księga wieczysta o nr (...), stanowią od dnia 24 stycznia 1992 r. własność S. W.. Działki te stanowią grunty rolne wykorzystywane jako łąki i pola uprawne, przy czym działka o nr (...)położona w P.jest zabudowana (...).

/dowód: odpis zwykły z księgi wieczystej (...) – k. 11 - 14, mapa geodezyjna dot. działki nr (...) – k. 15, mapa geodezyjna dotycząca działek nr (...) – k. 16, mapa geodezyjna dotycząca działki o nr (...) - k. 17, zeznania wnioskodawcy S. W. – k. 93, 94 /

Na działce nr (...)położonej w P.znajdują się urządzenia przesyłowe w postaci napowietrznych linii niskiego napięcia 0,4 kV oraz(...)słupów podwójnych w kształcie litery A, które częściowo posadowione są na tej nieruchomości , a częściowo na działkach sąsiednich . Do tych urządzeń przesyłowych podłączone są budynki (...) posadowione na działce nr(...). Urządzenia te zostały w roku 2014 r. rozbudowane po linii o tym samym przebiegu. Natomiast poprzez działkę o nr (...), położoną w tej samej miejscowości przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15kV wraz ze słupem (...)w kształcie litery A, posadowionym na działce w części, oraz niskiego napięcia 0,4 kV wraz z (...)słupem przelotowym.

Na działce o nr (...) (przed podziałem) posadowiona jest napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia 0,4 kV która przecina działkę w poprzek wraz z jednym (...)słupem przelotowym . Dlatego nie jest możliwym aby po podziale działki (...)na działki nr. (...) (mapa . k.16) linia energetyczna przebiegała przez obie działki , skoro podział jest poprzeczny, a nie wzdłuż działki.

Urządzenia przesyłowe posadowione na nieruchomościach położonych w P.o nr ewidencyjnych (...)wybudowane zostały w 1973 r., a oddane do eksploatacji w dniu 12 sierpnia 1973 r. (podłączono do napięcia). Na działce położonej w L.o nr (...)infrastruktura przesyłowa w zakresie linii średniego napięcia powstała w 1973 r., przy czym oddana do eksploatacji została w dniu 23 sierpnia 1973 r., natomiast w zakresie linii niskiego napięcia powstała ona w 1978 r., a oddana została do użytku w dniu 22 marca 1978 r. Urządzenia te od daty ich powstania są stale eksploatowane i nieprzerwanie wykorzystywane dla celów przesyłu energii elektrycznej. Posadowienie linii energetycznej na działkach (...)położonych w P.odbyło się według zatwierdzonego planu realizacji ogólnego zagospodarowania inwestycji linii WN i stacji transformatorowej m.in. dla wsi P.Decyzją Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w O.Wydziału (...)nr. (...)z dnia (...).

Zaś zatwierdzenie planu realizacji i pozwolenia na budowę linii SN i NN oraz stacji trafo dla elektryfikacji wsi L.wynikało z Decyzji nr. (...)z dnia (...). Wojewódzkiej Dyrekcji (...) w O..

/dowód: decyzja Prezydium Powiatowej Rady Narodowej nr (...)z dnia (...)r. – k. 62, protokół nr (...)odbioru technicznego linii 15kv, stacji (...)15/0,4 kV i sieci 0,4 kV z dnia (...)r. – k. 63, plan napowietrznej linii n.n dot. działki nr (...)– k. 64, plan napowietrznej linii SN 15 kV dot. działki nr (...)– k. 65, plan napowietrznej linii 0,4 kV dot. działki

nr (...)– k. 67, protokół nr (...)odbioru technicznego linii 15kV, stacji (...) 15/0,4 kV i sieci (...)z dnia (...)r. – k. 68, plan napowietrznej linii SN 15 kV dot. działki nr (...)– k. 69, Decyzja Wojewódzkiej (...)i Osiedli (...)z dnia 28 grudnia 1976 r. – k. 70, protokół odbioru technicznego linii n.n. z dnia 22 marca 1978 r. – k. 71, wykaz symboli graficznych – k. 72, plan napowietrznej linii nN 0,4 kV dot. działki nr (...)– k. 73, zeznania świadka P. Z.– k. 92 - 93, zeznania wnioskodawcy S. W.– k. 93, 94/

Wskazane powyżej urządzenia przesyłowe posadowione na nieruchomościach S. W.zostały wybudowane na zlecenie, a następnie stanowiły własność i wykorzystywane były przez Skarb Państwa – przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), wchodzący w skład (...)w W.. Na mocy zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25.11.1958r. utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe Zakłady (...),z siedzibą w W.. Na mocy Zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe - Zakład (...)z siedzibą w W., który powstał właśnie na bazie wielozakładowego Centralnego (...)w W.i wpisany został do rejestru przedsiębiorstw państwowych postanowieniem z dnia 17.04.1989r. Następnie w dniu 12 lipca 1993 r. doszło do przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakładu (...)z siedzibą w W.w spółkę prawa handlowego - spółkę akcyjną, tj. Zakład (...) Spółka Akcyjnaz siedzibą w W.– (...) Spółkę AkcyjnąSkarbu Państwa . Wskutek tego przekształcenia nastąpiło przeniesienie majątku pierwotnego przedsiębiorstwa na rzecz nowo powstałej spółki.

W dniu 30 czerwca 2007 r. Zakład (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarł z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę przeniesienia przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ KC w wykonaniu uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością .

(...) Sp. z o.o.z siedzibą w W.w dniu (...) r. zmieniła nazwę na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. W konsekwencji dalszego ciągu następstw prawnych , dnia 31 sierpnia 2010 r. nastąpiło połączenie (...) S.A.z siedzibą w L.(spółka przejmująca) z (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością(spółka przejmowana), na skutek czego spółka przejmująca nabyła prawo do urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości S. W., jako następcą prawny spółki przejmowanej.

/dowód: zarządzenie nr 228 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 r. – k. 40, Zarządzenie Naczelnego Dyrektora (...)Zakładów (...)z dnia 6 czerwca 1977 r. – k. 41, postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy P.z dnia 17 kwietnia 1989 r. – k. 42, Uchwała Rady Nadzorczej (...)w sprawie statutu Zakładu (...)– k. 43, Zarządzenie Ministra Przemysłu z 16 stycznia 1989 r. – k. 44, statut Przedsiębiorstwa Państwowego Zakładu (...)– k. 45 – 46, akt notarialny przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną – k. 47 – 48, odpis z rejestru handlowego - k. 49, odpis z (...) Sp. z .o.o.– k. 50 – 51, akt notarialny przeniesienia przedsiębiorstwa w wykonaniu uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością – k. 52 - 53, postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy o zmianę danych w KRS – k. 56, postanowienie Sądu Rejonowego w L. o zmianie danych w Krajowym Rejestrze Sądowym – k. 57, zaświadczenie o dokonaniu wpisu - k. 58, informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców KRS na dzień 19 stycznia 2015 r. – k. 38 – 39, odpis z rejestru przedsiębiorców KRS z dnia 28 października 2010 r. (...) Sp. z o.o.– k. 54 – 55, zeznania P. Z.– k. 92 - 93/

Na nieruchomościach stanowiących własność S. W.doszło do zasiedzenia ograniczonego prawa rzeczowego w postaci służebności odpowiadającej w swojej treści służebności przesyłu tj. w zakresie posadowienia, eksploatacji, dokonywania kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji i remontów, usuwania awarii lub wymiany urządzeń elektroenergetycznych w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania elementów napowietrznych linii elektroenergetycznych znajdujących się na ww. nieruchomości, obciążającej ich każdorazowego właściciela. Do zasiedzenia tej służebności na nieruchomościach położonych w P.o nr ewidencyjnych (...)doszło z dniem 12 sierpnia 1983 r. Natomiast na działce położone w L.o nr (...) (przed jej podziałem , który nastąpił w 2007r.) , w zakresie linii średniego napięcia z dniem 23 sierpnia 1983 r. a w zakresie linii niskiego napięcia z dniem 22 marca 1988 r.

(powołane wcześniej dowody w postaci protokołów odbioru i map z projektami linii k. 63-69, k.71- 73) .

Sąd zważył, co następuje:

Wnioskodawca S. W. żądał w niniejszej sprawie ustanowienia na należących do niego nieruchomościach położonych w miejscowości P.gm. G., składających się z działek o nr geodezyjnych (...) oraz nieruchomości położonej w miejscowości L.gm. G. składającej się z działek o nr geodezyjnych (...), dla których prowadzona jest księga wieczysta o nr (...), służebności przesyłu energii elektrycznej na rzecz (...) S.A. z siedzibą w L. za wynagrodzeniem w kwocie 45.604,80 złotych. Jako podstawę prawną wskazał uregulowanie art. 305² §2 KC.

Instytucja służebności przesyłu uregulowana w art. 305¹ - 305⁴ k.c. dodana ustawą z 30.05.2008r. (Dz. U. 116 , poz. 731) która weszła w życie z dniem 3.08.2008r. daje możliwość ustanowienia służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego wskutek wniosku właściciela nieruchomości obciążonej. Powołana regulacja zakłada, że nieruchomość może zostać obciążona na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 (służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne), prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń.

W niniejszej sprawie uczestniczka postępowania – (...) S.A. w L. stanowczo negowała okoliczność, by w stanie faktycznym niniejszej sprawy istniały przesłanki warunkujące ustanowienie na jej rzecz służebności przesyłu według nowych uregulowań kodeksu cywilnego . Podnosiła przy tym, iż przysługuje jej tytuł prawny do korzystania ze spornych nieruchomości stanowiących własność S. W. w granicach odpowiadających służebności przesyłu, albowiem służebność o tej treści nabył w drodze zasiedzenia Skarb Państwa, od którego wnioskodawczyni wywodzi swoje uprawnienie do dysponowania sieciami elektroenergetycznymi .

Podniesiony przez przedsiębiorstwo przesyłowe zarzut zasiedzenia spowodował konieczność dokonania przez Sąd ustaleń merytorycznych co do kwestii ewentualnego zasiedzenia przez Skarb Państwa służebności odpowiadającej w swej treści służebności przesyłu na nieruchomościach wnioskodawcy.

Podkreślenia wymaga, iż Sąd uprawniony był do dokonania stosownych ustaleń w tym zakresie w toku niniejszego postępowania. Stanowisko znajduje aprobatę w dorobku orzecznictwa Sądu Najwyższego, który to w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 r. (CSK 389/08, LEX nr 484715) stwierdził, że istnieje dopuszczalność ustalenia faktu nabycia prawa przez zasiedzenie w innej sprawie niż w postępowaniu o zasiedzenie.

I wbrew stanowisku pełnomocnika wnioskodawcy , skuteczne podniesienie zarzutu zasiedzenia w postępowaniu o ustanowienie służebności przesyłu , nie wymaga wylegitymowania się przed podmiot z takim zarzutem występujący , postanowieniem sądu wydanym w trybie art. 609 -610 KC. Uwzględnienie takiego zarzutu nie stanowi bowiem podstawy do ujawnienia stwierdzonego nim prawa w księdze wieczystej. Podniesiony przez uczestnika postępowania zarzut zasiedzenia , podniesiony był tylko jako zarzut niweczący żądanie wniosku o ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem .

Sąd rozpoznając niniejszą sprawę ustalił w oparciu o przedstawione przez uczestnika postępowania , niezakwestionowane i niepodważone przez wnioskodawcę dowody z dokumentów, iż nieruchomości wnioskodawcy położone w P.o nr (...) oraz w L.o nr (...) obciążone zostały różnego rodzaju infrastrukturą przesyłową o przebiegu i treści opisanej szczegółowo w stanie faktycznym .

Wskazane i opisane w stanie faktycznym urządzenia infrastruktury przesyłowej wybudowane zostały na zlecenie Skarbu Państwa – działającego poprzez przedsiębiorstwo państwowe - Zakład (...), wchodzący w skład (...) w W.. Urządzenia te zostały oddane do eksploatacji tj. podłączone pod napięcie, w dniach 12 sierpnia 1973 r., 23 sierpnia 1973 r. oraz 22 marca 1978 r., będąc od tych dat stale wykorzystywane w celu przesyłu energii elektrycznej przez zmieniające się podmioty zajmujące się budową i przesyłem energii elektrycznej . W ten sam niezmienny sposób infrastrukturę tę wykorzystywali kolejni poprzednicy prawni uczestniczki postępowania – (...) S.A. w L., którzy przez lata ulegali różnym przekształceniom w następującej po sobie kolejności opisanych szczegółowo w stanie faktycznym tj. Zakład

(...), Zakład (...), Zakład (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz ostatecznie (...) S.A. z siedzibą w L..

Urządzenia przesyłowe, oprócz linii średniego napięcia 0,4 kV posadowionej na działce nr (...), nie były do chwili obecnej modernizowane, ani przebudowywane. Były eksploatowane niezmiennie przez wyżej wymienione podmioty zajmujące się przesyłem energii elektrycznej, natomiast obecnie są eksploatowane przez uczestniczkę postępowania (...) S.A w L., której przedmiotem działalności jest m.in. dystrybucja energii elektrycznej (odpis z KRS uczestniczki k. 38 verte) . Urządzenia przesyłowe od czasu budowy mają ten sam przebieg w terenie , stanowiska słupowe zlokalizowane na działkach wnioskodawcy nie zmieniły lokalizacji .

Wskazać należy, iż uczestniczka postępowania – przedsiębiorstwo przesyłowe, w odpowiedzi na wniosek szczegółowo opisała kolejność przekształceń podmiotowych, poczynając od przedsiębiorstwa państwowego , które wybudowało sieć energetyczną , ulegało przekształceniom, by ostatecznie przenieść majątek do spółki prawa handlowego , potwierdzając swoje stanowisko załączonymi dowodami z dokumentów (k. 38-58). Konsekwencją tych przekształceń było przeniesienie nabytego przez Skarb Państwa – którego majątkiem zarządzało przedsiębiorstwo państwowe - prawa rzeczowego w postaci służebności odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz kolejnych poprzedników prawnych uczestniczki postępowania, a co ważne dystrybutorów energii elektrycznej. Przywołane okoliczności spowodowały, iż (...) S.A. w L. jest obecnie uprawniona w zakresie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomościach będących własnością S. W..

W ocenie sądu nie powinno budzić wątpliwości , że sieci energetyczne posadowione na gruncie wnioskodawcy należą do urządzeń przesyłowych o których mowa w art. 49§1 KC oraz, że Zakład (...) będący częścią wielozakładowego przedsiębiorstwa Skarbu Państwa pod nazwa (...) w W. był przedsiębiorstwem państwowym . A uczestnik postępowania będący następcą przedsiębiorstwa państwowego wszedł w ogół jego praw. Nabył zatem również uprawnienia wynikające z posiadania (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31.05.2006r. IV CSK 149/05).Przedsiębiorstwo państwowe w niniejszym stanie faktycznym od 1973r. miało we władaniu urządzenia służące do wykonywania służebności gruntowej odpowiadającej obecnej służebności przesyłu.

Wobec dokonanych w sprawie ustaleń Sąd uznał, za zasadne stanowisko uczestnika postępowania zakładające, że doszło do zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz Skarbu Państwa jako posiadacza służebności.

Istotnym w niniejszej sprawie jest, iż momencie gdy poprzednik prawny uczestniczki postępowania rozpoczął korzystanie z urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomościach wnioskodawcy Kodeks cywilny nie przewidywał możliwości ustanowienia służebności , skodyfikowanej obecnie jako służebność przesyłu. Dopiero ustawa z dnia 30 maja 2008 roku wprowadziła do KC służebność przesyłu, a zatem ustanowienie tej służebności w jej obecnym brzmieniu nie było możliwe przed datą wejścia w życie ustawy zmieniającej kodeks cywilny. Okoliczność ta nie pozbawia jednak ani Skarbu Państwa, ani państwowych przedsiębiorstw przesyłowych tytułu prawnego do korzystania z urządzeń przesyłowych wybudowanych na nieruchomościach S. W.. Problem ten był bowiem wielokrotnie rozstrzygany przez judykaturę, co pozwoliło na ustalenie jednolitej linii orzeczniczej, zgodnie z którą przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 roku, III CZP 89/08, z dnia 22.05.2013r. II CZP 18/13 i powołane tam wcześniejsze orzecznictwo).

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela zasadność przywołanego stanowiska judykatury.

Dokonane ustalenia prawne wykazały całkowitą bezzasadność podnoszonych przez wnioskodawcę zarzutów co do braku możliwości zasiedzenia służebności odpowiadającej służebności przesyłu przed dniem wprowadzenia tej instytucji do Kodeksu cywilnego (tj. dniem 3 sierpnia 2008 r.). Pełnomocnik wnioskodawcy w replice na zarzut zasiedzenia podniósł , iż nie jest dopuszczalne zasiedzenie służebności przesyłu w dobrej wierze ,a to z uwagi na to ,że

po pierwsze w kodeksie cywilnym obowiązuje zasada zamkniętej listy uregulowanych praw rzeczowych, po drugie sądy nie mają funkcji prawotwórczej. Z czego pełnomocnik wnioskodawcy wywodzi, iż termin zasiedzenia w dobrej wierze upłynie dopiero w dniu 4.08.2018r. zaś w złej wierze w dniu 4.08.2023r.

Zarzuty pełnomocnika wnioskodawcy są całkowicie odosobnione i nie znajdują potwierdzenia zarówno w powołanym powyżej orzecznictwie jak i literaturze przedmiotu. Jak wskazano, judykatura w jednolitej linii orzeczniczej dopuszcza możliwość nabycia w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu przed datą kodeksowego uregulowania służebności przesyłu. Przed datą skodyfikowania tej służebności zachodziła bowiem konieczność odpowiedniego uregulowania sytuacji prawnej obciążonych gruntów oraz posadowionych na nich urządzeń przesyłowych i naprzeciw temu wyszło orzecznictwo sądowe, pozwalające na uporządkowanie długotrwałych stosunków prawnorzeczowych.

Wskazać w tym miejscu należy, powołując się na treść art. 352 k.c., że ten kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści określonej służebności, jest jej posiadaczem (służebności). Przepis 292 k.c. statuuje natomiast uprawnienie do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia. Wskazuje on, iż służebność ta może być nabyta przez zasiedzenie w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia – przy czym przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio.

Posiadanie przez przedsiębiorstwo państwowe urządzeń energetycznych oraz cudzej nieruchomości, na której zostały posadowione, jest posiadaniem w rozumieniu art. 352 KC i może prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu - art. 292 w zw. z art. 172KC – (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13.10.2011r. V CSK 502/10).

Odpowiednie zastosowanie znajdzie w tym przypadku art. 172 k.c. Przepis ten określa przesłanki warunkujące możliwość zasiedzenia własności nieruchomości (odpowiednio służebności gruntowej). Zgodnie z jego treścią warunkami umożliwiającymi stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej jest nieprzerwane posiadanie służebności przez określony czasookres, którego długość uzależniona jest od dobrej lub złej wiary posiadacza. Podkreślenia wymaga jednak, iż ww. przepisy mają jedynie odpowiednie zastosowanie do stanów faktycznych, w których ustala się możliwość zasiedzenia służebności gruntowej. Oznacza to, iż w przypadku służebności gruntowych wyłączona jest konieczność samoistnego posiadania danej służebności, gdyż przesłanka ta stałaby w sprzeczności z naturą ograniczonego prawa rzeczowego, jakim jest służebność gruntowa. Badaniu podlega jedynie, czy w okolicznościach danej sprawy ma miejsce rzeczywiste korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność. W takim przypadku władanie powinno zostać zdefiniowane jako posiadanie zależne, stosownie do art. 336 k.c. Wystarczy zatem by korzystający z cudzej nieruchomości posiadał służebność, w sposób odpowiadający treści posiadaniu zależnemu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05).

Wskazać należy, iż w niniejszej sprawie uczestniczka postępowania (...) S.A. w L. podnosiła, że nabycie służebności przez zasiedzenie nastąpiło na rzecz Skarbu Państwa przy przyjęciu dobrej wiary.

Zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, możliwe jest by służebność gruntowa została nabyta przez zasiedzenie na rzecz Skarbu Państwa, jeszcze przed dniem 1 lutego 1989 r. Data ta jest bowiem o tyle newralgiczna, gdyż wyznacza ona koniec obowiązywania art. 128 k.c., zgodnie z którym państwowa osoba prawna, nie mogła być posiadaczem samoistnym nieruchomości w rozumieniu art. 172 k.c. Należy jednak zważyć, iż nie ma podstaw, które pozwalałyby uznać, że posiadanie przez państwowe przedsiębiorstwo przesyłowe służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu przed dniem 1 lutego 1989 r. nie było posiadaniem z art. 352 § 1 k.c., a tym samym, że nie mogło ono prowadzić do jego zasiedzenia (zob. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2013 r., I CSK 495/12, LEX nr 1365592).

Uznając zasadność powyższej tezy trzeba wskazać, iż budowa i utrzymywanie w należyтым stanie infrastruktury przesyłowej, a następnie dostarczanie energii elektrycznej stanowiło przejaw działalności gospodarczej państwa tj. dominium, a nie jego władczych uprawnień (imperium). Korzystanie z urządzeń przesyłowych znajdujących się

na cudzym gruncie odbywało się w ramach posiadania cywilno prawnego związanego z działalnością gospodarczą państwa , a nie jego funkcji władczych .

Zasadność tezy zakładającej, iż Skarb Państwa może być posiadaczem służebności przesyłu znajduje potwierdzenie również w orzecznictwie sądów powszechnych. I tak, Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 10 stycznia 2014 r., (I ACa 627/13, LEX nr 1425360) zauważa, iż osoby prawne które przed dniem 1.02.1989r. posiadały status państwowych osób prawnych mogły do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po tym dniu doliczyć okres posiadania Skarbu państwa sprzed tej daty. Dotyczy to w szczególności przedsiębiorstw energetycznych , które do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 31.01.1989r. o zmianie ustawy kodeks cywilny , korzystały ze służebności przesyłu w ramach zarządu mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, a więc w istocie były dzierżycielami w rozumieniu art. 338 KC oraz ze względu na ówczesną treść art. 128 KC nie mogły nabyć na swoją rzecz własności i innych praw rzeczowych.

Co więcej, powołane stanowisko, które Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela ma swoje odzwierciedlenie również w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 12 lutego 2015 r. (IV CSK 293/14, niepubl.) Sąd Najwyższy potwierdził bowiem, iż przed dniem 1 lutego 1989 r. nabywcą służebności był Skarb Państwa, a jeżeli posiadanie nadal trwało po tej dacie to kolejnym nabywcą służebności w drodze zasiedzenia będzie przedsiębiorstwo państwowe lub jego następca prawny.

Z powyższego wynika zatem, iż w danym okresie przedsiębiorstwo państwowe nie mogło być posiadaczem urządzeń przesyłowych i zajętej pod nie cudzej nieruchomości z tego względu, iż jedynym uprawnionym był wówczas Skarb Państwa.

Oznacza to, iż nabycie przez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającej w swej treści służebności przesyłu mogło nastąpić jedynie na rzecz Skarbu Państwa.

Sąd uznał, iż uczestniczka postępowania wykazała, iż datą początkową biegu terminu zasiedzenia w odniesieniu do określonych urządzeń przesyłowych jest odpowiednio dzień 12 sierpnia 1973 r., 23 sierpnia 1973 r. oraz 22 marca 1978 r. W tych dniach oddano bowiem urządzenia przesyłowe posadowione na nieruchomościach wnioskodawcy do użytkowania tj. podłączono je do napięcia. Jak wynika z treści złożonych przez przedsiębiorstwo przesyłowe protokołów odbioru technicznego urządzeń przesyłowych oraz sporządzonych na nich adnotacji, we wskazanych dniach urządzenia te rozpoczęły stałe i nieprzerwane przesyłanie energii elektrycznej. I o tych dat uczestnik postępowania zasadnie liczy początek biegu terminu zasiedzenia. Z tym też zdarzeniem należy wiązać początek biegu terminu zasiedzenia.

Ograniczenie we władaniu przez właściciela nieruchomości ujawnia się niewątpliwie już wtedy gdy przedsiębiorca zajął oznaczona część tej nieruchomości i rozpoczął prace związane z wznoszeniem urządzeń służących do przesyłania energii elektrycznej. Przedsiębiorca posiada nieruchomość w zakresie służebności przesyłu od chwili wejścia na grunt w celu wybudowania urządzenia służącego do przesyłania energii elektrycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24.05.2013r. V CSK 287/12).

Rozpatrując dalsze przesłanki zasiedzenia, należy wskazać, iż w myśl art. 172 k.c. jest nią posiadanie nieruchomości przez okres dwudziestu lat w dobrej wierze, natomiast trzydziestu lat w przypadku złej wiary. Zgodnie z treścią art. 352 § 2 k.c. terminy te stosuje się w przypadku zasiedzenia służebności gruntowej.

Należy jednak zauważyć, iż przed zmianą treści art. 172 k.c. dokonaną ustawą z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy – kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321), terminy zasiedzenia wynosiły odpowiednio dla dobrej wiary lat dziesięć, natomiast dla złej wiary – dwadzieścia lat. Ustalając, które terminy zasiedzenia znajdą zastosowanie w niniejszej sprawie, należy wziąć pod uwagę fakt, iż regulacja wprowadzająca krótsze terminy zasiedzenia (dziesięć i dwadzieścia lat) weszła w życie w dniu 1 stycznia 1965 roku, podczas gdy bieg terminu zasiedzenia w niniejszej sprawie rozpoczął się - odpowiednio do określonych urządzeń przesyłowych - w dniu 12 sierpnia 1973 r., 23 sierpnia 1973

r. oraz 22 marca 1978 r. Oznacza to zatem, iż w tym czasie zastosowanie znajdą przepisy kodeksu cywilnego w jego pierwotnym brzmieniu.

Sąd odnosząc się merytorycznie do zarzutów wnioskodawcy w zakresie braku dobrej wiary po stronie przedsiębiorstwa przesyłowego działającego na rzecz Skarbu Państwa, uznał je za bezpodstawne. Wnioskodawca zaprzeczył aby w okolicznościach sprawy tj. posiadania przez uczestnika i jego poprzedników prawnych wiedzy o osobie właściciela nieruchomości istniała możliwość zasiedzenia służebności w dobrej wierze.

Wiedza właściciela infrastruktury przesyłowej o osobie właściciela nieruchomości obciążanej nie wyklucza dobrej wiary posiadacza, chociażby z tego tytułu, że posiadanie służebności jest posiadaniem zależnym.

Dobra wiara posiadacza wynika z przekonania o służącym mu prawie do postawienia słupów i rozpięcia na nich linii elektroenergetycznej, a następnie z korzystania z dostępu do niej. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.05.2004r. III CK 496/02).

Takie przekonanie przedsiębiorstwa przesyłowego – wówczas przedsiębiorstwa państwowego miało podstawę prawną w przepisach obowiązujących w czasie obejmowania w posiadanie - ustawy 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz.U. 28 poz. 256). W okresie rozpoczęcia projektu elektryfikacji na mocy ww. ustawy nie wymagano do wykonywania służebności polegającej na korzystaniu z trwałych i widocznych urządzeń posadowionych na nieruchomości przez przedsiębiorstwo energetyczne, żadnych szczególnych aktów administracyjnych, zatem wystarczające było faktyczne wykonywanie tych uprawnień (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2010 r., III CSK 319/09, LEX nr 661874).

W przyjętej przez lata zaszłej praktyce nie przywiązywano wagi do wypełniania obowiązków o charakterze formalnym. Za wystarczające uznawano faktyczne wykonywanie uprawnień wejścia na grunt w celu posadowienia urządzeń przesyłowych przez osoby reprezentujące przedsiębiorstwa energetyczne.

Istotnym jest, iż ustawodawca w art. 7 k.c. statuuje domniemanie dobrej wiary, do obalenia którego zobowiązany był właśnie wnioskodawca. Oprócz ww. zarzutów nie wykazał on w żaden sposób zasadności swojego stanowiska w zakresie braku dobrej wiary posiadacza służebności. Wobec nie wykorzystania przysługującej mu inicjatywy dowodowej Sąd nie miał podstaw, by podzielić jego stanowisko i odmówić przedsiębiorstwu przesyłowemu działającemu na rzecz Skarbu Państwa dobrej wiary. W niniejszej sprawie znajdzie zatem zastosowanie dziesięcioletni termin zasiedzenia. Należy jednak podkreślić, iż nawet przy przyjęciu złej wiary posiadacza, dwudziestoletni okres zasiedzenia upłynąłby przed wystąpieniem wnioskodawcy z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu, który przerywa bieg terminu przedawnienia.

Mając zatem na względzie dokonane ustalenia i zważania prawne Sąd uznał, iż wobec skuteczności podniesionego przez uczestnika postępowania zarzutu zasiedzenia na rzecz Skarbu Państwa, od którego uczestnik wywodzi swoje uprawnienie do korzystania z urządzeń przesyłowych wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu podlegał oddaleniu. Ustanowienie służebności przesyłu na gruncie należącym do wnioskodawcy stało się bezprzedmiotowe, z uwagi na wcześniejsze nabycie ograniczonego prawa rzeczowego przez Skarb Państwa o analogicznej treści jak służebność przesyłu, które nigdy nie wygasło bowiem jest wykonywane przez kolejnych następców prawnych.

Skuteczność podniesionego przez uczestniczkę postępowania – (...) S.A. w L. zarzutu zasiedzenia, oznaczała w konsekwencji konieczność oddalenia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu w całości.

Reasumując Sąd należy podkreślić, iż przedsiębiorstwo przesyłowe wykazało ponad wszelką wątpliwość, iż jest ono następcą prawnym Skarbu Państwa w zakresie posiadania urządzeń przesyłowych, a zatem, iż na zasadzie sukcesji nabyło przysługującą mu służebność odpowiadającą służebności przesyłu. Uczestniczka postępowania w sposób jasny i nie budzący wątpliwości udowodniła -omawiając przekształcenia jej poprzedniczek prawnych - iż ostatecznie to ona jest następcą Skarbu Państwa w zakresie korzystania z urządzeń przesyłowych.

Samo w sobie sprzeczne jest stanowisko pełnomocnika wnioskodawcy , w który stwierdza , że uczestnik nie wykazał przeniesienia posiadania i jednocześnie twierdzi ,że uczestnik jest posiadaczem i dysponentem urządzeń przesyłowych. Wnioskodawca nie zauważa iż kwestionując następstwo prawne uczestniczki w zakresie posiadania spornych urządzeń przesyłowych, neguje legitymację bierną uczestnika do występowania w niniejszej sprawie. Jeżeli bowiem uznać ten zarzut za zasadny wniosek o ustanowienie służebności przesyłu i tak nie mógłby zostać potraktowany pozytywnie, gdyż to wnioskodawca zobowiązany jest do wykazania, że urządzenia przesyłowe znajdujące się na jego nieruchomości należą do uczestniczki postępowania. Uznać zatem należało, iż zarzut ten nie ma żadnych podstaw merytorycznych, które pozwałyby na jego uwzględnienie. Tym bardziej wobec faktu, że (...) S.A. w L. nie kwestionuje, że urządzenia przesyłowe stanowią jej aktywny majątek .

Wobec powyższego, Sąd oddalił wniosek S. W. jako bezzasadny, w konsekwencji skutecznie podniesionego zarzutu zasiedzenia.

Mając na względzie orzeczenie merytoryczne, Sąd orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., nie odstępując od ogólnej zasady ponoszenia kosztów sądowych w postępowaniu nieprocesowym. Zgodnie z tym, Sąd ustalił w pkt 2 sentencji orzeczenia, iż wnioskodawca i uczestniczka postępowania ponoszą koszty postępowania każdy w swoim zakresie.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w postanowieniu z dnia 21.04.2015r.

SSR Małgorzata Mikos – Bednarz